

В. П. Жукова,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри інформаційної,
бібліотечної та архівної справи
Харківської державної академії культури

КОРИСТУВАЦЬКІ ВЛАСТИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОДУКТІВ ТА ПОСЛУГ БІБЛІОТЕКИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стрімкий розвиток інформаційних технологій змінив середовище бібліотеки в напрямі впровадження інновацій. Поряд із традиційним бібліотечним обслуговуванням на базі паперових фондів з'явилися послуги на основі Інтернет-сервісу. В бібліотеці стали користуватися популярністю інформаційні послуги дистанційного доступу оскільки:

- ♦ все більша кількість користувачів оволодіває інформаційною технологією роботи в комунікаційному медіа-середовищі;
- ♦ послуги, що надаються бібліотекою в онлайн-просторі стають все ефективнішими, більш оперативними, якісними та різноманітними;
- ♦ такі послуги можна отримати в будь-якому місті, в будь-який час.

Персонал бібліотеки в умовах упровадження інновацій має постійно підвищувати свій професійний рівень. На сучасному етапі розвитку бібліотеки активно створюються такі інформаційні ресурси як веб-сайти для розміщення сучасних продуктів із онлайн-доступом: електронні каталоги, бази даних, електронні бібліотеки, репозиторії, цифрові колекції, книжкові полиці, презентації, буктрейлери, віртуальні виставки, відео-екскурсії, інтерактивний календар цікавих подій, віртуальна довідкова служба тощо.

Специфіка кожного окремого інформаційного продукту або послуги бібліотеки визначається його користувацькими властивостями. Користувацькі властивості інформаційних продуктів та послуг – це їхня здатність задовольняти конкретні запити користувачів. Постійне вивчення користувацького попиту стимулює впровадження інновацій в бібліотечну діяльність. Саме користувацькі властивості визначають попит на будь-які інформаційні продукти та послуги. Як продукт інформатизаційної діяльності вони мають відповідати наступним принципам: релевантності; повноти; своєчасності; достовірності; доступності; захищеності; ергономічності; незалежності.

Користувацькі властивості інформації можуть змінюватися в часі, але не амортизуються, а інформація не витрачається, не зникає при користуванні. До групи користувацьких властивостей можна віднести такі характеристики інформаційних продуктів та послуг як: загальність, адресність; доступність; оперативність; надійність; багатоаспектний пошук та охоплення теми; комфортність; можливість машинної обробки; захищеність від несанкціонованого доступу; естетичність. Категорію користувацьких властивостей покладемо в основу оцінювання якості інформаційних продуктів та послуг.

Як користувач-науковець та викладач, найчастіше відвідую веб-сайти Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (НБУВ), бібліотеки Харківської державної академії культури (БХДАК), Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка (ХНБ), Центральної міської бібліотеки ім. В.Г. Белінського (ЦМБ), які відповідають принципам і характеристикам користувацьких властивостей. На сайтах бібліотек використовую інформаційні продукти які реалізують мої користувацькі інтереси через онлайн-послуги: електронні каталоги (на всіх сайтах) та повнотекстові бази даних (НБУВ, БХДАК), репозиторії (НБУВ), буктрейлери (ЦМБ), віртуальні виставки (на всіх сайтах), календар цікавих подій (на всіх сайтах), інформацію про конференції та матеріали конференцій (НБУВ, ХНБ), інформацію про розвиток інформаційних технологій (на всіх сайтах), інформацію про культурні заходи та конкурси (ХНБ, ЦМБ).

Таким чином, користувацькі властивості інформаційних продуктів та послуг бібліотеки відповідають своїм принципам та мають відповідні характеристики. В умовах інноваційної діяльності користувацькі властивості визначають попит на інформаційні продукти та послуги й стимулюють вивчення користувацьких запитів. Інноваційні розробки в напрямі надання сучасних інформаційних продуктів та послуг використовують через веб-сайти користувачі бібліотек та активно застосовують у життєдіяльності.